

Josep Pastells, ara.cat, 2 de novembre de 2013

DAMIÀ BARDERA PROPOSA NOVES BESTIALITATS AMB *ELS NENS DEL SAC*

L'escriptor i llicenciat en filosofia Damià Bardera Poch (Girona, 1982) presenta el 4 de novembre a la Llibreria 22 la seixantena de contes que componen el seu cinquè llibre, 'Els nens del sac'. En aquests relats, editats per El Cep i la Nansa, Bardera recorre als seus ingredients de sempre —la mainada i els animals— per endinsar-se en històries tragicòmiques i truculentes que, a través del seu estil net i precís, esdevenen una sàtira fatalista i despietada sobre el destí de la humanitat.

Mig monjo, mig militar

L'autor gironí es pren molt seriosament la literatura. Conscient de la importància de cada paraula, de cada coma, es juga la vida en cada conte amb la intenció de sacsejar el lector, de sorprendre'l, divertir-lo o obligar-lo a reflexionar. En interpel·lar-lo sobre l'esforç que li exigeix cada nova obra, confessa que se sent "mig monjo, mig militar. Mig monjo perquè mentre escric visc consagrat a la causa; mig militar perquè afronto cada nou repte com una missió bèl·lica en què he d'usar totes les armes al meu abast".

Llenguatge pulcre, temàtiques brutíssimes

En els seus llibres anteriors —'El penúltim vòmit' (Viena, 2008) i els tres que anteriorment havia publicat amb El Cep i la Nansa: 'I alguns contes per llegir-los d'amagat' (2010), 'Fauna animal' (2011) i 'Els homes del sac' (2012)— Bardera ja explorava des de multitud d'angles temàtiques "brutíssimes" que contrasten amb la pulcritud del seu llenguatge. 'Els nens del sac' manté la mateixa línia i confirma la capacitat de l'autor per narrar autèntiques bestialitats amb una nitidesa indiscutible.

Imaginació i color

Gossos que parlen, micos que fumen, esquelets meditabunds... la imaginació de Bardera sembla no tenir límits; sovint al servei de la crítica o del sarcasme, es desplega sense complexos per omplir els seus artefactes narratius de situacions inversemblants que aconsegueixen fer-se creïbles dins dels paràmetres propis de cada relat. En aquest univers tan especial, ple de color malgrat la sordidesa de moltes situacions, l'autor es revela com un humorista ben capaç de pertorbar.

Libertat i gosadia

Els contes de Bardera són lliures, salvatges, irreverents. Una mica com ell, prou agosarat per afirmar que "tard o d'hora esclataré". La frase, la predicció, ressona amb la potència d'un llampec. I el seu aire desafiant, quasi bel·ligerant, permet conjecturar com a mínim dues coses: potser lamenta no haver assolit encara el ressò que es mereix i està convençut que tard o d'hora tothom haurà de rendir-se al seu talent.

La seducció de la crueltat

Molts dels relats d'"Els nens del sac' són àcids i cruels, burxen en les misèries de la naturalesa humana, emfasitzen el patetisme d'unes vides marcades per ferides profundes. Això no impedeix que sedueixin, que emocionin o estremeixin gràcies a la claredat d'un estil que es nodreix d'una inventiva tan formidable com el desig de l'autor de produir un efecte moral; el que sigui. Els barrufets pervertits i els llops que enstrillen caputxetes, les decapitacions i els actes de canibalisme, els óssos de peluix que parlen amb poetes i els mandrils executats obren un ventall d'interpretacions tan ampli que, més enllà del joc macabre proposat per Bardera, es detecta la voluntat de superar el sedàs dels anys i ajudar-nos a pensar l'existència.

Provocació i crítica social

Damià Bardera és un provocador, un crític empedreït que, mitjançant les seves ficcions, ens mostra la cara més lletja de la nostra societat. La violència, els abusos de poder, els gestos grotescos i decadents, conformen un univers en què nens i bèsties arriben a confondre's —entre ells i, també, amb els adults— perquè, en el fons, no són tan diferents. I Bardera s'hi recrea, es complau a presentar-nos amb tota la seva cruesa les conseqüències de deixar-nos endur per instints irracionals i, alhora, ben naturals. És la part fosca i destructiva de la nostra espècie, la constatació que les atrocitats, fictícies o no, no són gens casuals.

Del riure al desassossec

'Els nens del sac' ofereix una àmplia gamma d'interpretacions. En última instància, com sempre, tot dependrà del lector. Per a alguns, Bardera pot destacar per les seves obscenitats o transgressions; per a d'altres, per l'escatologia o la maldat que impregnen alguns dels seus relats, o també per l'habilitat d'inquietar i crear incerteses i desassossec. Fins i tot hi haurà qui rigui amb el seu humor, qui trobi divertides imatges i escenes que, si no fos pel notable distanciament que proporcionen el to i l'estil, serien esborronadores. El més probable, però, és que llegir-lo equivalgui a rebre una pedrada que t'estaborneix i, un cop recuperat el sentit, et permet contemplar la realitat amb uns altres ulls, contemplar-te a tu mateix com si mai abans t'haguessis vist.